

SOCIÁLNO – PRÁVNÝ INFORMÁTOR

9/2005

Registračné číslo: 2393/2000, Tematická skupina: B3

Milí priatelia,

prichádza k Vám opäť publikácia Slovenského hemofilického združenia "Sociálno - právny informátor" (SPI). Týmto občasnikom chceme zlepšiť informovanosť našich členov o zmenách v legislatíve, sociálnom zabezpečení a pod., ktoré sa dotýkajú našich členov, hlavne ľudí s vrodenými krvácajúcimi ochoreniami (VKCH).

V posledných ale aj najbližších mesiacoch naďalej prebieha transformácia sociálnej sféry a sociálneho poistenia. V budúcich mesiacoch sa chystajú mnohé novelizácie zákonov v sociálnej oblasti. Keďže sledovanie a preštudovanie všetkých zmien v sociálnej sfére je veľmi náročné na čas a prísun informácií, je potrebné získať spolupracovníkov, ktorí nám budú nápomocní pri príprave nášho Sociálno - právneho informátora (SPI).

Týmto prostredníctvom sa chcem na Vás obrátiť o pomoc a podporu. Určite mnohí z Vás majú v okruhu svojich príbuzných, priateľov a známych ľudí profesionálne sa zaoberajúcich právom, sociálnym zabezpečením občanov a pod. Preto sa už neviem po koľký krát opätovne obrátiť na Vás so žiadosťou požiadať ich o spoluprácu so SHZ. Žiaľ doteraz sa nám ich nepodarilo nájsť. Ich úlohou by bola pomoc pri príprave SPI formou článkov, komentárov a pod., upozorňovaním na zmeny v legislatíve a sociálnom zabezpečení, pretože je obdobie častých novelizácií a zmien a orientácia pre laika v nich je neprehľadná. Veľkým úspechom určite by bolo, ak by sa našli odborníci v tejto problematike, ktorí by boli ochotní v sporných prípadoch poradiť našim členom pri ich problémoch a tie ktoré by mohli zaujať aj ostatných členov SHZ by sme uverejnili v SPI.

Záujemcovia sa môžu prihlásiť na adrese predsedu SHZ.

Pevne verím, že takýchto spolupracovníkov sa nám aj za pomoci Vás podarí nájsť a následne sa týmto zlepší v ďalšej oblasti činnosť SHZ.

Ing. Jaroslav JANOVEC
predseda SHZ

OBSAH

Platby v zdravotníctve	3
Peňažné príspevky pre zdravotne postihnutých	7
Výhody a zľavy pre občana ZŤP	8
Životné minimum	9
Minimálna mzda	10
Štátne dávky zvýšené od 1.9.2005	10
Bezplatné právne poradenstvo pre občanov	11

Hľadáme spolupracovníkov z radov členov SHZ alebo ich priateľov a priaznivcov, ktorí by v blízkej budúcnosti mali záujem podieľať sa na príprave a zostavovaní nášho Sociálno - právneho informátora. Píšte na adresu predsedu SHZ, kde Vám poskytneme bližšie informácie.

Rukopisy neprešli jazykovou úpravou

PLATBY V ZDRAVOTNÍCTVE

PODĽA ZÁKONA Č. 577/2004 Z. Z. O ROZSAHU ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV
S ÚČINNOSŤOU OD 1. SEPTEMBRA 2005

Platenie za liečbu

Ani po tom, čo v rezorte zdravotníctva vstúpili do platnosti reformné zákony, **za liečenie ochorenia neplatíte**. Platíť budete len v tých prípadoch, v ktorých platíte už teraz, teda za diagnózy nehradené zo zdravotného poistenia.

Neplatíte ani za zákonom určenú prevenciu a neodkladnú zdravotnú starostlivosť.

Prevencia hradená z verejného zdravotného poistenia

Rozsah prevencie hradenej z verejného zdravotného poistenia definuje zákon.

Neplatíte teda za tieto preventívne prehliadky:

- deväť preventívnych prehliadok poistenca do jedného roku veku u pediatra, z toho najmenej tri prehliadky do troch mesiacov jeho veku,
- jedna preventívna prehliadka poistenca vo veku osemnásť mesiacov u pediatra,
- jedna preventívna prehliadka poistenca od troch rokov veku do osemnásť rokov veku každý druhý rok u pediatra,
- jedna preventívna prehliadka poistenca od osemnásť rokov veku raz za dva roky u všeobecného lekára,
- jedna preventívna prehliadka poistenca do osemnásť rokov veku raz za šesť mesiacov u zubného lekára,
- jedna preventívna prehliadka poistenca od osemnásť rokov veku raz za rok u zubného lekára,
- dve preventívne prehliadky tehotnej poistenkyne u zubného lekára,
- jedna preventívna prehliadka poistenkyne od osemnásť rokov veku alebo od prvého tehotenstva raz za rok u gynekológa pôrodníka,
- jedna preventívna prehliadka tehotnej poistenkyne raz za mesiac a jedna preventívna prehliadka šesť týždňov po pôrode u gynekológa pôrodníka,
- jedna preventívna prehliadka poistenca od 50 rokov veku raz za tri roky u urológa,
- jedna preventívna prehliadka poistenca, ktorý je evidovaným darcom krvi, raz za rok u všeobecného lekára,
- preventívne prehliadky nariadené orgánmi na ochranu zdravia na predchádzanie prenosným ochoreniam.

Čiastočne uhrádzate jednu preventívnu prehliadku ako poistenec aktívny v organizovanom športe do 18 rokov veku raz za rok u telovýchovného lekára.

Neodkladná zdravotná starostlivosť

Za poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti neplatíte.

Neodkladná zdravotná starostlivosť je zdravotná starostlivosť poskytovaná osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život. Bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže taký zdravotný stav osoby vážne ohroziť jej zdravie, spôsobiť náhlu a neznesiteľnú bolesť alebo náhle zmeny jej správania a konania, pod vplyvom ktorých bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie. Neodkladná zdravotná starostlivosť je aj zdravotná starostlivosť poskytovaná pri pôrode.

Súčasťou neodkladnej zdravotnej starostlivosti je aj

- neodkladná preprava osoby do zdravotníckeho zariadenia,
- neodkladná preprava medzi zdravotníckymi zariadeniami,
- neodkladná preprava darcov orgánov, tkanív a buniek určených na transplantáciu.

Na neodkladnú zdravotnú starostlivosť majú nárok všetci, vždy a za každých okolností.

Diagnostikovanie ochorenia

Za diagnostikovanie ochorenia neplatíte. Výkony, ktoré vedú k zisteniu ochorenia a určeni diagnostiky, sa plne hradia z verejného zdravotného poistenia.

Za akú liečbu platíte?

Za liečbu a lekárske výkony platíte ako doteraz len v prípade, ako ide o:

- medicínsky potrat (interrupciu) nie zo zdravotných dôvodov,
- sterilizáciu (ak nie je nevyhnutná na zachovanie zdravia osoby),
- umelé oplodnenie (viac ako tri cykly výkonov asistovanej reprodukcie),
- dôkazy vplyvu alkoholu,

vyšetrenia na administratívne účely,

- vyšetrenie pred prijatím do výchovno-vzdelávacích ústavov,
- vstupnú prehliadku pred nástupom do zamestnania,

- vyšetrenie na vodičský preukaz,
- vyšetrenie pred športovou súťažou,
- vyšetrenie pre poisťovňu,
- vydávanie lekárskeho potvrdenia,
- bližšie neurčené vyšetrenie na administratívne účely,
- krvné testy na alkohol a návykové látky,
- tuboplastiku alebo vazoplastiku po predchádzajúcej sterilizácii,

výkony z iných dôvodov ako zo zdravotnej indikácie,

- transplantáciu vlasov,
- inú plastickú operáciu pre neprijateľnú kozmetickú chybu,
- rutinnú a rituálnu obriezku,
- prepichnutie uší,
- iné chirurgické výkony pre iné ako terapeutické dôvody,
- bližšie neurčené chirurgické výkony pre iné ako terapeutické dôvody,
- psychoterapiu nezaradenú inde,
- rekonvalescenciu po psychoterapii.

Okrem týchto prípadov **doplácate** tak ako doteraz **za liečbu u zubného lekára**. U zubného lekára sa zo zdravotného poistenia hradí len ošetrovanie s použitím štandardných materiálov.

Ak máte záujem o zdravotnú starostlivosť s využitím nadštandardných materiálov, doplácate rozdiel v cene medzi štandardným a nadštandardným materiálom. Cenu nadštandardného materiálu si určí každá zubná ambulancia sama. Cena za zubné ošetrovanie a protetiku sa preto v jednotlivých ambulanciách líši.

Platenie za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti

Platíte za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ktoré sa zaviedli v roku 2003, a to **20 Sk za návštevu ambulancie, 20 Sk za recept v lekárni a 50 Sk za deň pobytu v nemocnici**.

Poplatky za tieto služby zväčša zostávajú zachované. Zmenili sa len v prípade návštevy na pohotovosti a pobytu v kúpeľoch a upravili sa niektoré výnimky.

Platenie v ambulancii

V ambulancii podľa zákona **platíte poplatok 20 Sk**. Poplatok je príjmom ambulancie. Podľa zákona poistenec platí za spracovanie údajov zistených pri poskytovaní ambulancie starostlivosti“.

Poplatok 20 Sk neplatíte vtedy, keď si prídete len vyzdvihnúť recept alebo lekársky poukaz.

V ambulancii 20 Sk neplatí poistenec

- pri preventívnej prehliadke,
- pri očkovaní,
- pri opakovanej návšteve toho istého lekára uskutočnenej do siedmich dní odo dňa návštevy, pri ktorej poplatok 20 Sk uhradil,
- dieťa do jedného roka veku,
- zaradený zdravotnou poisťovňou do dispenzárnej zdravotnej starostlivosti (chronicky chorý poistenec, u ktorého poisťovňa rozhodne o pravidelných kontrolách u odborného lekára),
- s duševnou poruchou, ktorej povaha predstavuje rizikoohrozenia života a zdravia poistenca alebo jeho okolia,
- nositeľ ocenenia najmenej striebornej Janského plakety (darca krvi),
- vojak vykonávajúci povinnú vojenskú službu alebo občan vykonávajúci civilnú službu,
- pri vyšetreniach predchádzajúcich bezpríspevkovému darovaniu krvi.

Platenie v lekárni

V lekárni a vo výdajni zdravotníckych pomôcok platíte tak ako doteraz **poplatok 20 Sk** za štatistické spracovanie receptu alebo poukazu na zdravotnícku pomôcku.

V lekárni 20 Sk neplatí

- poistenec pri výdaji lieku na výpise z lekárskeho predpisu,
- vojak vykonávajúci povinnú vojenskú službu alebo občan vykonávajúci civilnú službu,
- poistenec, ktorý si na recept vyberá lieky alebo dietetické potraviny, ktoré si plne hradí sám,
- pri vydávaní očkovacích látok označených symbolom „V“ na jednom lekárskom predpise.

Držiteľ preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím platí **10 Sk**.

Od platenia za poukaz na zdravotnícku pomôcku (nie recept na lieky alebo dietetické potraviny) je oslobodený držiteľ preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, ak preukáže, že poberá príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov.

Platenie v nemocnici

V nemocnici platíte 50 Sk za každý deň pobytu. Tento poplatok platíte najviac za 21 dní tej istej ústavnej starostlivosti u jedného poskytovateľa, pričom prvý a posledný deň hospitalizácie sa rátajú ako jeden deň.

Ak sa liečenie v nemocnici predĺži pre organizačné alebo technické nedostatky zo strany nemocnice, za tieto dni poistenec poplatok 50 Sk neplatí.

V liečebni pre dlhodobu chorých alebo v prírodných liečebných kúpeľoch sa poplatok platí za každý deň bez ohľadu na dĺžku pobytu.

Službou súvisiacou s poskytnutím zdravotnej starostlivosti je aj pobyt sprievodcu poistenca v nemocnici. **Sprievodca platí 100 Sk na deň.**

Prvý a posledný deň hospitalizácie sa ráta ako jeden deň.

V nemocnici 50 Sk neplatí poistenec,

- v prípade zdravotného stavu, pri ktorom možno uložiť povinné liečenie,
- s duševnou poruchou, ktorej povaha predstavuje riziko ohrozenia života a zdravia tohto poistenca alebo jeho okolia,
- tehotná žena hospitalizovaná v súvislosti s rizikovým tehotenstvom alebo pôrodom,
- dieťa do troch rokov veku,
- **dojčiacia matka, ak ju prijali do ústavnej starostlivosti s dojčaťom,**
- **nachádzajúci sa v bezvedomí alebo v podobnom stave vylučujúcom možnosť vyžiadať si jeho súhlas s poskytovaním ústavnej starostlivosti,**
- v hmotnej núdzi, ktorý sa preukáže rozhodnutím úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o dávke v hmotnej núdzi a o príspevkoch k dávke v hmotnej núdzi, platí len za prvé tri dni hospitalizácie, teda od štvrtého dňa neplatí,
- nositeľ ocenenia najmenej striebornej Janského plakety,
- vojak vykonávajúci povinnú vojenskú službu alebo občan vykonávajúci civilnú službu.

Za pobyt v nemocnici neplatí sprievodca dieťaťa do troch rokov veku, dojčiacia matka s dojčaťom a sprievodca osoby do osemnástich rokov veku prijatej na onkologickú liečbu.

Platenie na pohotovosti

Na pohotovosti platíte poplatok 60 Sk.

Platba je rovnaká v prípade lekárskej služby prvej pomoci aj nemocničnej pohotovosti. Ak poistenca po prehliadke na pohotovosti hospitalizujú, poplatok 60 Sk neplatí.

Na pohotovosti 60 Sk neplatí len vojak vykonávajúci povinnú vojenskú službu a občan vykonávajúci civilnú službu.

Platenie za dopravu

Za kilometer prepravy sanitkou platíte 2 Sk.

Za prepravu sanitkou neplatí poistenec

- zaradený do chronického dialyzačného alebo transplantačného programu,
- ktorému sa poskytuje onkologická alebo kardiochirurgická liečba,
- s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom,
- ktorého prepravujú z jednej nemocnice do druhej na základe rozhodnutia nemocnice.

Platenie za kúpeľnú liečbu

Platby za kúpeľnú liečbu a služby spojené s kúpeľnou liečbou sa líšia podľa druhu diagnózy.

DIAGNÓZY TYPU A

Liečba v kúpeľoch zvyčajne bezprostredne nasleduje po pobyte poistenca v nemocnici a týka sa najmä stavov po úraze alebo operácii.

Zdravotnú starostlivosť v plnom rozsahu hradí zdravotná poisťovňa. **Platíte 50 Sk na deň** podobne ako v nemocnici.

Pri diagnóze typu A v kúpeľoch neplatí poplatok 50 Sk

- dieťa do troch rokov veku,
- nositeľ najmenej striebornej Janského plakety,
- vojak vykonávajúci povinnú vojenskú službu alebo občan vykonávajúci civilnú službu,
- osoba v hmotnej núdzi, ktorá sa preukáže rozhodnutím úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o dávke v hmotnej núdzi a príspevkoch k dávke v hmotnej núdzi, platí len prvé tri dni pobytu, teda od štvrtého dňa neplatí.

DIAGNÓZY TYPU B

Sú to poistenci najčastejšie s chronickým ochorením, ktorí idú do kúpeľov na preliečenie.

Poplatok v takomto prípade je 150 Sk, resp. 220 Sk na deň. Zdravotnú starostlivosť v plnom rozsahu hradí zdravotná poisťovňa.

Platíte 150 Sk na deň, ak nastúpite kúpeľnú liečbu mimo sezóny, teda v prvom alebo štvrtom štvrťroku (október – marec) a ubytujete sa v tzv. štandardnej izbe.

Platíte 220 Sk na deň, ak nastúpite kúpeľnú liečbu v hlavnej sezóne, teda v druhom alebo treťom štvrťroku (apríl – september) a ubytujete sa v štandardnej izbe. *Za štandard sa pokladá minimálne dvojlôžková izba so sociálnym zariadením mimo izby. Ak požiadate o vyšší štandard ubytovania, zaplatíte podľa cenníka jednotlivých kúpeľov.*

Pri diagnóze typu B v kúpeľoch neplatí nijaká výnimka oslobodzujúca poistenca od úhrady za služby súvisiace so zdravotnou starostlivosťou.

DIAGNÓZY TYPU C

Patria sem napríklad duševné ochorenia alebo akné.

Pri týchto diagnózach v plnej výške hradíte ubytovanie a stravu. Na úhradu zdravotnej starostlivosti vám môže čiastočne prispieť zdravotná poisťovňa. **Kúpeľnú starostlivosť môžete absolvovať aj ako samoplatca. V takom prípade platíte za všetky poskytnuté služby sám.**

Za čo neplatíte?

V nemocnici ani v ambulancii sa neplatí za zdravotnícky materiál (napríklad ihly alebo obvazy).

Lekárovi (praktickému lekárovi pre deti a dospelých, gynekológovi, stomatólovi), ak má zmluvu so zdravotnou poisťovňou, **náklady za vstupnú prehliadku poistenca preplatí poisťovňa**. Lekár preto nemá právo požadovať za ňu úhradu. Takisto nemá právo spoplatňovať **založenie či vedenie karty**.

Lekár nesmie požadovať od poistenca, aby zaplatil celú sumu za liek, ktorý plne alebo čiastočne hradí zdravotná poisťovňa.

Zapamätajte si!

Z verejného zdravotného poistenia sa hradí liečba takmer všetkých diagnóz

Poistenec sa finančne podieľa len na liečbe vybraných druhov ochorení.

Poplatky v ambulancii, nemocnici a v lekárni za recept sú platbami za služby súvisiace s poskytnutím zdravotnej starostlivosti.

Zdravotnícke zariadenie musí vydať potvrdenie o zaplatení poplatku.

Ak má poistenec pocit, že zdravotnícke zariadenie požaduje neoprávnenú platbu, môže sa sťažovať.

Ako sa sťažovať?

Ak máte pocit, že zdravotnícke zariadenie požaduje platbu neoprávnenú, máte možnosť sťažovať sa. **V prípade súkromných ambulancií prijíma sťažnosti úrad vyššieho územného celku, v nemocniciach vedenie nemocnice.** Ak nie ste spokojný s prešetrením vašej sťažnosti na poskytnutú zdravotnú starostlivosť na týchto inštitúciách, môžete sa obrátiť na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Na ministerstve zdravotníctva sa môžete sťažovať, ak nie ste spokojný s činnosťami, ktoré súvisia alebo nesúvisia s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktorého zriaďovateľom je ministerstvo.

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou

Grösslingová 5, 812 62 Bratislava

Tel.: 02 / 593 11 315, 352

Fax: 02 / 593 11 237

www.udzs.sk

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Limbová 2, P. O. Box 52, 837 52 Bratislava 37

Tel.: 02 / 593 73 133

Fax: 02 / 547 76 075

www.zdravotnictvo.sk

Hospitalizácia 50 Sk/deň

Pobyt sprievodcu 100 Sk/deň v nemocnici

Kúpele 50 Sk/deň pri diagnózach typu A

150 Sk/deň pri diagnózach typu B v I. a IV. štvrťroku

220 Sk/deň pri diagnózach typu B v II. a III. štvrťroku

Ambulancia 20 Sk

Pohotovosť 60 Sk

Lekárň 20 Sk/recept

10 Sk/recept pre ŤZP

Poukaz na zdravotnú pomôcku 20 Sk

Doprava (s výnimkou záchranej služby) 2 Sk/km

PEŇAŽNÉ PRÍSPEVKY PRE ZDRAVOTNE POSTIHNUTÝCH

Kompenzácia je určená na prekonanie alebo na zmiernenie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Poskytovanie peňažných príspevkov je jednou z jej foriem.

Peňažné príspevky pre zdravotne postihnutých občanov upravuje zákon č. 195/1998 Z. z. o **sociálnej pomoci** v platnom znení (ďalej len "zákon").

Formy peňažnej kompenzácie **zníženej pohybovej schopnosti** alebo **orientačnej schopnosti** sú peňažné príspevky na

- zaobstaranie pomôcky,
- opravu pomôcky,
- kúpu osobného motorového vozidla,
- prepravu,
- osobnú asistenciu,
- úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže a
- peňažný príspevok za opatrovanie.

Formy peňažnej kompenzácie **narušenej schopnosti dorozumievania** sú peňažné príspevky na

- zaobstaranie pomôcky,
- opravu pomôcky,
- osobnú asistenciu,
- peňažný príspevok za opatrovanie.

Formy kompenzácie **obmedzenej schopnosti** alebo **straty schopnosti vykonávať nevyhnutné životné úkony** alebo nevyhnutné **práce v domácnosti**, alebo činnosti uvedené v prílohe č. 5 zákona (napr. vstávanie, líhanie, osobná hygiena, pranie žehlenie a pod.) sú peňažné príspevky na

- zaobstaranie pomôcky,
- opravu pomôcky,
- osobnú asistenciu,
- peňažný príspevok za opatrovanie.

Občania sa v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia **kompenzujú** aj **zvýšené výdavky** na diétne stravovanie, výdavky súvisiace

- s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia,
- so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla,
- so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom.

Formy kompenzácie zvýšených výdavkov sú **peňažné príspevky** na zvýšené výdavky.

Podrobnosti o jednotlivých peňažných príspevkoch nájdete v Sociálno – právnom informátore č. 8/2004 v rubrike „Kompenzácia pre ťažko zdravotne postihnutých“.

VÝHODY A ZĽAVY PRE OBČANA ZŤP

Zdravotné postihnutie jednotlivca by spoločnosť mala kompenzovať určitým balíkom výhod a zľav.

Podľa zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,

- je od úhrady za **štatistické spracúvanie lekárskeho poukazu** súvisiace s vydaním **zdravotníckych pomôcok** predpísaných na jednom lekárskom poukaze **oslobodený** poistenec, ktorý je držiteľom preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, ak pri výdaji zdravotníckej pomôcky preukáže, že má Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na zaobstaranie pomôcky,
- je od úhrady za **dopravu** je oslobodený poistenec s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom (§ 38).

Sadzba poistného na zdravotné poistenie je, v zmysle § 12 zákona č. 580/2004 Z. z. o **zdravotnom poistení** v platnom znení,

- pre **zamestnanca** so zdravotným postihnutím - **2 %** z vymeriavacieho základu,
- pre samostatne zárobkovo činnú osobu (ďalej len "**SZČO**") so zdravotným postihnutím - **7 %** z vymeriavacieho základu,
- pre **zamestnávateľa**, ktorý zamestnáva osoby so zdravotným postihnutím - **5 %** z vymeriavacieho základu,
- pre **dobrovoľne nezamestnanú osobu**, ak ide o osobu so zdravotným postihnutím - **7 %** z vymeriavacieho základu.

V zmysle zákona č. 582/2004 Z. z. o **miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady**, môže správca dane (obec) ustanoviť zníženie dane alebo oslobodiť od dane zo stavieb alebo od dane z bytov

- **stavby na bývanie a byty** vo vlastníctve občanov občana s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím s potrebou sprievodcu,
- **garáže a nebytové priestory** v bytových domoch slúžiace ako garáž vo vlastníctve občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím s potrebou sprievodcu, ktoré slúžia pre motorové vozidlo používané na ich dopravu (§ 17).

Podľa zákona č. 145/1995 Z. z. o **správnych poplatkoch** v platnom znení, je od poplatku za vydanie preukazu ako náhrady za stratený, zničený alebo poškodený preukaz (osvedčenie) opakovane v priebehu dvoch po sebe nasledujúcich rokov, ktorý je ináč spoplatňovaný sumou 500,- Sk, **oslobodené predĺženie platnosti** preukazu osobitného **označenia vozidla** pre ťažko zdravotne alebo ťažko pohybovo postihnutú osobu odkázanú na individuálnu prepravu.

Tiež je pre občana s ťažkým zdravotným postihnutím a držiteľa preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, **oslobodené** od poplatku za vydanie rozhodnutia na **vývoz alebo dovoz psa so špeciálnym výcvikom**, ktoré je ináč spoplatňované sumou 300,- Sk.

Od poplatku za **vydanie stavebného povolenia** na zmeny stavieb na bývanie sú oslobodení občania s ťažkým zdravotným postihnutím, držiteľia preukazu ZŤP alebo ZŤP-S a preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

Cestovanie ŽSR

Ťažko zdravotne postihnutí občania majú okrem nároku na **zľavu** aj nárok na **bezplatnú prepravu sprievodcu, invalidného vozíka a detského kočíka**. Nákladku a vykládku invalidného vozíka a detského kočíka si musí držiteľ preukazu alebo jeho sprievodca **zabezpečiť sám**.

Cestovanie autobusom

Zdravotne postihnutí občania pri cestovaní autobusom majú **62,5 % zľavu**, pričom sprievodca a vodiaci pes neplatia.

MHD

Na všetkých linkách MHD v niektorých mestách (napr. Bratislava, Košice) sa **bezplatne** prepravujú držiteľia preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím vrátane invalidného vozíka, sprievodcu alebo vodiaceho psa (ZŤP, ZŤP-S).

Podľa zákona č. 580/2004 Z. z. o **zdravotnom poistení**, sadzba poistného pre **SZČO**, ktorá je osobou so zdravotným postihnutím, je vo výške **7 % z vymeriavacieho základu** (§ 12).

ŽIVOTNÉ MINIMUM

Životné minimum predstavuje spoločensky uznanú minimálnu hranicu príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Problematiku životného minima pomoci občanom nachádzajúcim sa v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v platnom znení. Zákon je účinný od 1. 1. 2004.

Sumy životného minima

Za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne, sa považuje, podľa § 2, suma alebo úhrn súm:

- **4 730 Sk** mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu,
- **3 300 Sk** mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu,
- **2 150 Sk** mesačne, ak ide o zaopatrené nepľnoleté dieťa alebo o nezaopatrené dieťa.

Tieto sumy, platné od 1. 7. 2005 sa, podľa § 5 zákona, **upravujú vždy k 1. júlu** bežného kalendárneho roka.

Praktická rada: uvedené sumy životného minima sú teda účinné v čase od 1. 7. 2005 do 30. 6. 2006.

Upravené sumy životného minima **ustanovuje každoročne opatrenie, ktoré vydáva Ministerstvo** práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Započítavanie príjmov

Na zistenie príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima sa **započítavajú:**

- **u posudzovanej osoby** jej príjem a príjem jej manžela,
- u rodičov s nezaopatreným dieťaťom príjmy týchto rodičov a príjem nezaopatreného dieťaťa žijúceho s nimi v domácnosti,
- **u rodičov**, ktorí sú sami nezaopatrené deti, ich príjmy a príjmy, ktoré na ne poberá iná fyzická osoba,
- **u nezaopatreného dieťaťa** jeho príjem a príjem jeho rodičov, ak s ním žijú v domácnosti; ak toto dieťa žije v domácnosti len s jedným rodičom, s inou fyzickou osobou alebo samostatne, príjem dieťaťa, príjem rodiča a príjem, ktorý na dieťa poberá iná fyzická osoba,
- **u zaopatreného nepľnoletého dieťaťa** jeho príjem.

Za príjem sa na účely určenia súm životného minima, podľa § 4 zákona, **považujú:**

- príjmy fyzických osôb, ktoré sú predmetom dane z príjmu podľa osobitného predpisu po odpočítaní poistného na povinné zdravotné poistenie, poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb, ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov fyzických osôb,
- príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu,
- sumy vreckového pri zahraničných pracovných cestách do výšky 40 % nároku na stravné,
- náhrady niektorých výdavkov zamestnancov,
- ďalšie príjmy fyzických osôb podľa osobitných predpisov po odpočítaní dane z prevodu a prechodu nehnuteľností.

Za príjem na účely určenia súm životného minima **sa nepovažujú:**

- jednorazové štátne sociálne dávky,
- peňažné príspevky občanov s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia okrem príspevku za opatrovanie,
- zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- jednorazová dávka v hmotnej núdzi,
- štipendiá,
- jednorazový príspevok podľa zákona č. 410/2004 Z. z. o vyplatení jednorazového príspevku poberateľovi dôchodku v roku 2004,
- príspevok na stravu podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele,
- resocializačný príspevok podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

MINIMÁLNA MZDA

Každý zamestnanec má nárok za svoju prácu najmenej na minimálnu mzdu.

Problematiku minimálnej mzdy upravuje zákon č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde v platnom znení (ďalej len "zákon").

Výška minimálnej mzdy je:

- za každú **hodinu** odpracovanú zamestnancom **39, 70 Sk**,
- za **mesiac 6 900 Sk** pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou,
- **75%** súm uvedených v predchádzajúcich odsekoch, ak ide o zamestnanca, ktorý je **požívateľom čiastočného invalidného dôchodku**, a o **mladistvého zamestnanca** staršieho ako 16 rokov,
- **50%** súm uvedených v 1. a 2. odseku, ak ide o zamestnanca, ktorý je **požívateľom invalidného dôchodku, invalidného zamestnanca** mladšieho ako **18 rokov** a o zamestnanca **mladšieho ako 16 rokov**.

Minimálna mzda **za každú odpracovanú hodinu** je určená pre zamestnancov, ktorých ustanovený **tyždenný pracovný čas je 40 hodín**. Ak ustanovený týždenný pracovný čas je **nižší** ako 40 hodín, suma minimálnej mzdy za každú odpracovanú hodinu sa **úmerne zvýši**.

Zamestnancovi odmeňovanému mesačnou mzdou, ktorý má dohodnutý kratší týždenný pracovný čas alebo neodpracoval v mesiaci všetky pracovné dni, patrí minimálna mzda vo výške zodpovedajúcej odpracovanému času.

Podľa § 3 zákona, ak mzda zamestnanca nedosiahne v kalendárnom mesiaci výšku minimálnej mzdy, zamestnávateľ poskytne zamestnancovi **doplatok**, ktorý predstavuje rozdiel medzi dosiahnutou mzdou a výškou minimálnej mzdy určenou podľa horeuvedených kritérií.

Zamestnancovi, ktorého mzda je splatná za dlhšie ako mesačné obdobie, sa doplatok poskytuje ako preddavok a zúčtuje sa pri výplate uvedenej mzdy alebo jej časti za obdobie predchádzajúce dňu tejto výplaty. Obdobie predchádzajúce dňu tejto výplaty, prípadne bližšie podmienky zúčtovania doplatku dohodne zamestnávateľ v kolektívnej zmluve; u členov družstiev, ak podľa stanov podmienkou členstva je aj pracovný vzťah, možno takú úpravu vykonať uznesením členskej schôdze.

U **domáckych zamestnancov** sa na účely tohto zákona považuje za odpracovanú hodinu odvedená hodina práce podľa normy spotreby práce ustanovenej zamestnávateľom (§ 4).

Čo pri výpočtoch mzdy do nej nezahŕňa?

Pri výpočte doplatku sa do dosiahnutej mzdy nezahŕňa mzda za prácu nadčas, mzdové zvýhodnenie za prácu vo sviatok, mzdové zvýhodnenie za nočnú prácu a mzdové zvýhodnenie za prácu v sťaženom a zdraví škodlivom pracovnom prostredí. Do počtu odpracovaných hodín sa nezahŕňajú hodiny práce nadčas (§ 5).

Vyššia minimálna mzda

Pre zamestnancov, ktorým zamestnávateľ poskytuje mzdu podľa osobitného predpisu (napr. zákon o štátnej službe) **možno v kolektívnej zmluve dohodnúť** vyššiu minimálnu mzdu, ako ustanovuje tento zákon; pre **členov družstiev**, ak je podľa stanov podmienkou členstva aj pracovný vzťah, možno tak vykonať uznesením členskej schôdze (§ 6).

Zmena výšky minimálnej mzdy

Výšku minimálnej mzdy ustanoví nariadenie vlády SR **vždy k 1. októbru kalendárneho roka** (§ 6a).

ŠTÁTNE DAVKY ZVÝŠENÉ OD 1.9.2005

Druh štátnej dávky	Výška Dávky
Príspevok pri narodení dieťaťa	4 460 Sk na dieťa
Príspevok rodičom	
- dieťa do 6 rokov veku	2 420 Sk na dieťa
- dieťa od 6 do 15 rokov veku	2 980 Sk na dieťa
- dieťa 15-ročné	3 170 Sk na dieťa
Rodičovský príspevok	4 230 Sk na dieťa
Zaopatrovací príspevok	
- nezaopatrené dieťa	900 Sk na dieťa
- manželka vojaka	1 180 Sk na dieťa
- iná odkázaná osoba	1 180 Sk na dieťa
Dávka v hmotnej núdzi	
- u jednotlivca	1 560 Sk na dieťa
- u jednotlivca s dieťaťom alebo najviac so 4 deťmi	2 500 Sk na dieťa
- u dvojice bez detí	2 710 Sk na dieťa
- u dvojice s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi	3 700 Sk na dieťa
- u jednotlivca s viac ako 4 deťmi	3 710 Sk na dieťa

- u dvojice s viac ako 4 deťmi	4 950 Sk na dieťa
Ochranný príspevok	1 700 Sk mesačne
Aktivačný príspevok	1 700 Sk mesačne
Príspevok na bývanie do 31.10.2005	
- jeden občan v hmotnej núdzi	1 130 Sk mesačne
- občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s ním spoločne posudzujú	1 920 Sk mesačne
Príspevok na bývanie do 1.11.2005	
- jeden občan v hmotnej núdzi	1 360 Sk mesačne
- občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s ním spoločne posudzujú	2 150 Sk mesačne

BEZPLATNÉ PRÁVNE PORADENSTVO PRE OBČANOV

Ministerstvo spravodlivosti SR zriadilo inštitút Bezplatnej právnej pomoci (BPP), ktorý poskytuje bezplatné právne poradenstvo nasledovne:

mesto	Adresa	telefón	deň	hodiny
TRNAVA	Krajský súd	033/ 55 11 057	streda	10.00 - 16.00
	Vajanského 2			
NITRA	Okresný súd	037/6525 221	pondelok	15.00 - 18.00
	Štúrova 9		streda	15.00 - 18.00
TRENČÍN	Krajský súd	032/ 65 72 811	streda	10.00 - 16.00
	Nám sv. Anny 28			
ŽILINA	Krajský súd	041/ 56 26 325	streda	12.00 - 18.00
	Oroloská 3			
BANSKÁ BYSTRICA	Krajský súd	048/ 412 53 26	streda	13.00 - 18.00
	Skuteckého 7			
PREŠOV	Okresný súd	051/ 77 227 74	streda	11.00 - 17.00
	Grešova 3			
KOŠICE	Krajská prokuratúra Mojmírova 5	055/ 622 76 01	utorok	7.00 - 14.00
			štvrtok	9.00 - 16.00
BRATISLAVA	Ministerstvo spravodlivosti SR Župné námestie 13	02/ 59 353 285	pondelok	8.00 - 12.00
			utorok	8.00 - 12.00
			streda	8:00 - 13:00 -14.00 - 18.00
			štvrtok	14.00 - 18.00

Bezplatná právna pomoc bola vytvorená na pomoc sociálne slabším občanom.

Právna rada sa týka prípadov občianskoprávných, rodinných a pracovných.

Bezplatná právna pomoc sa netýka prípadov z oblasti: - obchodného práva
- trestného práva

V trestnoprávných veciach má občan právo na obhajobu ex-offo, teda pridelenú súdom.